

HOE WERK JE VANUIT HOGE VERWACHTINGEN MET UITDAGENDE LEERDOELEN?

KLIM IN TAAL VROEG HET AAN SARAH SCHROYENS,
DIRECTRICE VAN TALENTENSCHOOL BLINK.



een CAMPAGNE VAN

**[vlaams
ta-len·plat·form]**
laat talen spreken



**Vlaamse
overheid**

**KLIM
IN TAAL**

Sarah Schroyens, directrice van Talentenschool Blink, legt uit hoe zij met haar team toewerkt naar een nieuwe aanpak voor taal. Een focus op uitdagende leerdoelen, betekenisvolle thema's en instructie op maat staat daarbij centraal. Zo legt de school de lat weer hoog voor talenonderwijs – en dat loont, zo stelt ze vast.

Enkele jaren geleden ging je met je team op zoek naar een andere manier om het talenonderwijs vorm te geven. Hoe is die zoektocht ontstaan?

Schroyens: "We stelden vast dat de resultaten van onze leerlingen voor taal ondermaats waren; ze lagen ver onder de landelijke gemiddeldes. Onze kleuters hadden het bijvoorbeeld jaar na jaar moeilijker met begrijpend luisteren en die trend zagen we ook in het lager onderwijs. Veel leerlingen komen uit kwetsbare gezinnen waar thuis geen Nederlands gesproken wordt en de aandacht voor taal niet vanzelfsprekend is. Daardoor voelden we de noodzaak om onze manier van werken kritisch te evalueren, wat ons leidde naar een nieuwe, onderbouwde aanpak om ons talenonderwijs te versterken en zo het niveau van onze leerlingen op te krikken."

Hoe gingen jullie daarbij te werk?

Schroyens: "Een aantal jaren geleden begon de zoektocht naar een aanpak die werkt voor onze school en nu we die hebben gevonden, proberen we die stapsgewijs te implementeren. Dat is een proces van lange duur, en we zijn nog altijd stappen aan het zetten. We merkten de eerste grote verandering toen we LIST invoerden, een wetenschappelijk onderbouwde totaalaanpak die leesmotivatie bevordert en technische leesvaardigheden verbetert. Intussen

werken we vanaf het kleuteronderwijs tot en met het vierde leerjaar met LIST."

Vanwaar de keuze voor LIST?

Schroyens: "We konden ons erg vinden in het plan van aanpak van LIST. Intussen is het LIST-lezen goed ingeburgerd en geven onze leerkrachten elke dag mini-lesjes om intensief te werken aan begrijpend lezen. We zetten daarbij in op de vier v's (= een verzamelnaam voor vier belangrijke leesstrategieën: voorkennis activeren, voorspellen, visualiseren en vragen stellen). We stellen vast dat onze leerlingen nu opmerkelijk betere AVI-scores hebben, en vaak minstens één niveau hoger scoren dan gemiddeld. Het invoeren van LIST zorgde er ook voor dat er een zekere bewustwording kwam rond het taalaanbod op school."

Hoe gaan jullie daar nu bewuster mee om?

Schroyens: "We staan bewuster stil bij een aantal vragen: Welk soort boeken bieden we aan? Met welke frequentie bieden we die boeken aan? Ook kiezen we nu voor teksten die themagericht zijn om de nodige verdieping aan te bieden en om aan woordenschatonderwijs te doen. Met het oog op functionele taal willen we hen zoveel mogelijk kansen geven om hun woordenschat uit te breiden. Daarbij is de keuze van de thema's belangrijk, zowel in het kleuter- als het lager onderwijs. Sommige thema's, zoals het circus, zijn immers niet meer relevant voor de context waarin onze leerlingen opgroeien.

"Welk soort boeken bieden we aan? Met welke frequentie bieden we die boeken aan? Dat zijn vragen waar we nu bewuster bijilstaan."



Hoe past die themagerichte aanpak in jullie visie op taal?

Schroyens: "Tot een aantal jaren geleden werkten wij met een methode voor taal, maar niet voor wereldoriëntatie. Langzaamaan merkten we dat die taalmethode niet meer voldeed voor ons, en dat besef viel samen met het moment dat we onze aanpak voor wereldoriëntatie moesten bijsturen. Tijdens onze zoektocht kwamen we in aanraking met *Focus op begrip*, een aanpak voor lezen waarbij je een taalmethode loslaat en werkt met de thema's die in wereldoriëntatie aan bod komen. Die manier van werken sprak ons aan en zorgde ervoor dat we zowel voor taal als voor wereldoriëntatie een duidelijkere leerlijn maakten en de lat hoger konden leggen. Ondanks ons kwetsbaar publiek kozen we voor een uitdagende methode voor wereldoriëntatie, omdat we geloven dat we ook voor hen die hoge verwachtingen moeten koesteren."

Taal en wereldoriëntatie worden dus als één pakket aangeboden. Hoe werkt dat concreet?

Schroyens: "We gebruiken de methode voor wereldoriëntatie om onze thema's vorm te geven. Die themagerichte focus krijgen we door alle taaldoelen te integreren in die thema's. We koppelen er bijvoorbeeld betekenisvolle taaltaken aan. Daarnaast proberen we ook spelling en taalbeschouwing in de thema's te integreren, door bijvoorbeeld te werken met zinnen die er nauw bij aansluiten."

Hoe sluit die themagerichte aanpak aan bij jullie aanpak voor lezen?

Schroyens: "Op school lezen we heel veel. Zo integreren we het LIST-lezen en de lesjes begrijpend lezen in de thema's

waar leerkrachten op dat moment rond werken. *Focus op begrip* zet ook heel erg in op voorlezen en daarmee stimuleren we contextverruiming. Op dit moment wordt er in elk leerjaar drie keer per week een halfuur voorgelezen. In de hogere jaren nemen sterke lezers die taak ook op zich, om de interactie binnen de groep te versterken."

"We kozen voor een uitdagende methode voor wereldoriëntatie, omdat we geloven dat we ook voor ons kwetsbaar publiek hoge verwachtingen moeten koesteren."



Jullie leggen de lat weer hoog voor taal. Hoe ondersteunen jullie alle leerlingen om de leerdoelen te behalen?

Schroyens: "Daarvoor hebben we heel wat inspanningen geleverd. We stellen vast dat leerlingen de grootste leersprong maken als ze instructie op hun eigen niveau krijgen. Dat doen we door middel van een meersporenbeleid. Door onze klassen te organiseren in functie van leerlingenbehoeften werd de spreidstand van onze leerkrachten minder groot en bleef het haalbaar voor hen. Dat wil niet zeggen dat we daarbij snoeien in leerdoelen: we differentiëren op vlak van instructie, niet op inhoud. We verwachten en geloven dus dat al onze leerlingen de vooropgestelde leerdoelen kunnen behalen. Zo bieden we binnen de thema's dezelfde teksten aan de leerlingen aan."

Hoe zorgen jullie dat ook moeilijke lezers met uitdagende teksten aan de slag kunnen?

Schroyens: "Wij zetten bijvoorbeeld heel erg in op *pre-teaching* met

brugvrijwilligers die wij op zorgvuldige manier hebben geselecteerd. Zij moeten bijvoorbeeld de klassikale stappenplannen voor begrijpend lezen kunnen inzetten om leerlingen soms een-op-een te begeleiden.

De brugvrijwilligers komen op structurele basis langs en nemen tijdens dat moment de tekst samen door met de leerling(en). Ze focussen ook op woordenschat aanbrengen en zien erop toe dat leerlingen de opdrachten begrijpen. Dat gebeurt altijd in nauw overleg met de klasleerkracht, zodat de verwachtingen duidelijk zijn. Voor leerlingen is het ook fijn dat het altijd dezelfde persoon is: dat zorgt voor een zekere verbinding en veiligheid die nodig is om tot leren te komen.

Hoe zorg je ervoor dat zo'n grote omslag in werking haalbaar blijft voor de leerkrachten?

Schroyens: "Je moet op voorhand goed nadenken hoe je je les opbouwt om de nodige ondersteuning en uitdaging in te bouwen. Een goed instructiemodel is daarbij van groot belang. Wij werken bijvoorbeeld met EDI. Die structuur biedt voor onze leerkrachten een goede kapstok om hun lessen rond op te bouwen.

"Die aanpak invoeren is ook een proces. De leraren volgen hiervoor professionalisering en nemen die inzichten mee naar de klaspraktijk. Niet iedereen kan dat even snel, dus mijn werkdoel als directrice is om iedereen stappen te laten zetten richting een versterkte lesaanpak. Iedereen moet vooruitgaan in de richting die we samen bepaald hebben, maar dat mag op een verschillend tempo, zodat het voor iedereen haalbaar blijft."

"Door je thema's op te bouwen vanuit de leerplandoelen, ervaar je minder tijdsdruk als leerkracht. In plaats van alles onder druk te willen afvinken, weeg je meer af wat relevant is en sta je meer stil bij een goede lesopbouw."



Waarom zou jij scholen aanmoedigen om ook themagericht te werken rond taal?

Schroyens: "Door die methode vertrek je vanuit een betekenisvol geheel en dat maakt het voor je leerlingen makkelijker om nieuwe kennis te koppelen aan voorkennis. Je geeft hen immers een kapstok om tijdens de lessen nieuwe kennis aan op te hangen. Dat netwerk van kapstokken kunnen ze stelselmatig uitbreiden, omdat je langer kunt verder bouwen op hetzelfde onderwerp met verschillende materialen en teksten. Tenslotte is het ook bevorderlijk voor de motivatie als leerlingen binnen een interessant thema op zoek kunnen gaan naar informatie.

Komt daar niet veel extra werk bij kijken voor leerkrachten?

Schroyens: "Naar voorbereiding toe was die omslag naar het werken in thema's inderdaad heel arbeidsintensief, maar op termijn loont die aanpak. Nu kunnen we immers verder bouwen op ons harde werk en krijgen we er effectieve onderwijstijd voor terug. Je kunt als leerkracht namelijk veel doelgerichter werken als je afstapt van twee aparte pakketten voor taal en wereldoriëntatie die niet op elkaar zijn afgestemd. Zo creëer je veel kansen om aan taal te werken.

"Door je thema's vanuit de leerplandoelen op te bouwen, inhoudelijk

ondersteund door een methode, ervaar je ook minder tijdsdruk als leerkracht. In plaats van alles onder druk te willen afvinken en je werkboekjes volledig ingevuld te krijgen, weeg je meer af wat relevant is en sta je meer stil bij een goede lesopbouw. Zo train je je kritische blik als leerkracht."

Welke raad zou je nog meegeven aan scholen die ook zoekende zijn naar een nieuwe aanpak?

Schroyens: "Zoek en selecteer wat werkt voor jouw school en voldoet aan de noden van jouw leerlingen. Als team is het belangrijk om daarbij goede methodieken te kiezen waar duidelijke lijnen in zitten en die goed onderbouwd zijn. Daarnaast is een gedeelde visie heel belangrijk. Dat hebben wij bijvoorbeeld gevonden met *Focus op begrip*. Ik zeg hierbij uitdrukkelijk 'wij', want de vraag kwam vanuit mijn team en zo zijn we als school gestart aan ons traject. Als directrice probeer ik structuren aan te

bieden die mijn leerkrachten hierin ondersteunen en samenwerking te faciliteren.

"Ik denk dat het heel belangrijk is om als team te onthouden dat zo iets een proces is waarin veel stappen gezet moeten worden. Veel aspecten van een schoolwerking hangen samen. Die verandering van aanpak zal dus stapsgewijs moeten gebeuren en best op een snelheid waarmee jouw team kan volgen."

Verder lezen

In de [leeskamer](#) vind je een overzicht van verschillende leesmethodieken, waaronder LIST en interactief voorlezen.

Onder onze [veelgestelde vragen](#) vind je onder meer een antwoord op onderstaande vragen:

- ➡ Hoe stel ik een sterk thema op?
- ➡ Hoe herken ik betekenisvolle taaltaken?

WWW.KLiMiNTAAL.Be

een CAMPAGNE VAN

